

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра інструментального виконавства та музичного мистецтва естради

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему: «Теоретико – методичні основи розвитку дитячого голосу на
заняттях естрадним співом»

Виконала: здобувач вищої освіти, групи
М521-С, Спеціальності 014.13 Середня
освіта (Музичне мистецтво)

Павліченко Анна Анатоліївна

Керівник: канд. мистецтвознавства,

доцент Антоненко О. М

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
викладач-методист КЗ «Мелітопольський
фаховий коледж культури і мистецтв»

Ониськів Григорій Григорович

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО ГОЛОСУ НА ЗАНЯТТЯХ ЕСТРАДНИМ СПІВОМ.....	7
1.1. Аналіз наукової літератури в галузі естрадно-вокального мистецтва...7	7
1.2. Сутність розвитку естрадно-вокальної майстерності дітей.....	12
1.3. Вікові особливості розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.....	19
Висновки до першого розділу.....	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО ГОЛОСУ НА ЗАНЯТТЯХ ЕСТРАДНИМ СПІВОМ	36
2.1. Методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок учнів.....	36
2.2. Педагогічні умови розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.....	40
2.3. Практичні рекомендації розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом	53
Висновки до другого розділу.....	57
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63

АНОТАЦІЯ

«Теоретико – методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом»

Студентки Павліченко Анни Анатоліївни

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства,
доцент Антоненко Олександр Миколайович

Мета дослідження - теоретично обґрунтувати педагогічні умови та методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати проблему розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом у науково-методичній літературі;
2. Визначити сутність естрадно-вокальної майстерності дітей;
3. Охарактеризувати вікові особливості розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом;
4. Узагальнити методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок;
5. Розглянути педагогічні умови та сформулювати практичні рекомендації щодо розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.

Об'єкт дослідження: процес розвитку дитячого голосу естрадного вокаліста.

Предмет дослідження: педагогічні умови, методи та методики розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.

Методи дослідження:

Теоретичні методи: Аналіз науково-теоретичної літератури, що стосується проблеми розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом. Систематизація та узагальнення педагогічного досвіду з розвитку дитячого голосу. Класифікація та порівняння теоретичних та експериментальних даних.

Емпіричні методи: Педагогічне спостереження. Індивідуальні та групові бесіди. Інтерв'ювання.

Теоретичне значення роботи полягає в розширенні теоретичних знань у галузі музичної педагогіки та процесу естрадно-вокальної підготовки; уточненні та систематизації науково-методичних підходів та концепцій, що сприяють розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом; визначенні основних принципів побудови процесу естрадно-вокальної підготовки.

Практичне значення роботи та результатів дослідження полягає в тому, що його основні висновки і практичні рекомендації можуть бути використані в процесі роботи з учнями з естрадно-вокальної підготовки в дитячих мистецьких школах та закладах позашкільної освіти. Це дозволить викладачам ефективніше організовувати процес навчання, надавати учням необхідні знання, методи та засоби для розвитку їх вокальних естрадних навичок.

У першому розділі «Теоретичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом» розглянуто різні аспекти, що стосуються

естрадно-вокального мистецтва в сучасній педагогічній практиці; проаналізовано сутність естрадно-вокальної майстерності у дітей та її вплив на розвиток естрадно-вокальних навичок; виявлено вікові особливості постановки дитячого голосу на заняттях естрадним співом в контексті фізіологічних і психологічних аспектів розвитку.

У другому розділі «Методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом» узагальнено методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок дітей; виокремлено педагогічні умови розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом; сформовано практичні рекомендації щодо розвитку дитячого голосу в процесі естрадно-вокальної підготовки.

За результатами проведеного дослідження та вирішенням поставлених завдань зроблені наступні **висновки**:

1. Аналіз науково-методичних праць дозволив виявити ряд важливих аспектів розвитку дитячого голосу, визначити необхідність застосування спеціальних методик та підходів у процесі естрадно-вокальної підготовки.

2. Визначено, що сутність естрадно-вокальної майстерності полягає в розвитку творчих та виконавських навичок у дітей, які дають можливість їм виражати себе через музику та спів.

3. Визначено, що дитячий голос є особливим у своєму розвитку, оскільки пройшовши критичний період формування, він постійно змінюється та покращується протягом дитячого та підліткового віку. Розглянуто особливості розвитку голосового апарату, такі як зміна тембру, гучності та діапазону голосу, залежно від фізіологічних змін у дитини.

4. Виявлено, що методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок можуть включати як суб'єктивні, так і об'єктивні показники. Серед суб'єктивних методів можна виділити аналіз аудіозаписів або живого виконання, експертну оцінку викладача та самооцінку учня. Об'єктивні методи включають вимірювання діапазону голосу, тембру, дихання, ритмічності тощо.

5. Розглянуто важливі педагогічні умови, які впливають на ефективність навчання естрадному співу у дітей. Зокрема, було встановлено, що наявність кваліфікованого та досвідченого педагога є ключовим фактором успіху. Окрім цього, виявлено, що раціонально організований процес естрадно-вокальної підготовки, який враховує послідовність та прогресивність, також сприяє успішному розвитку дитячого голосу. Сформовано практичні рекомендації.

Ключові слова: естрадно-вокальна підготовка, розвиток дитячого голосу, вокальні прийоми, навчальний процес, методи розвитку.

Summary

«Theoretical - methodical foundations of children's voice development in pop singing lessons»

Student: Anna Pavlichenko

Scientific supervisor: PhD in Arts, associate professor Oleksandr Antonenko

The purpose of the research is to theoretically substantiate the pedagogical conditions and methodical foundations of children's voice development in pop singing classes.

The tasks of the research are:

1. To analyze the problem of children's voice development in pop singing classes in scientific and methodical literature;
2. To determine the essence of pop and vocal skills of children;
3. To characterize the age-specific features of children's voice development in pop singing classes;
4. Summarize the methods of diagnosis and evaluation of the development of pop and vocal skills;
5. To consider pedagogical conditions and formulate practical recommendations for the development of children's voices in pop singing classes.

The object of the research: the process of developing a children's voice of a pop singer.

The subject of the research: pedagogical conditions, methods and techniques under the development of a smaller child's voice analysis.

Research methods:

Theoretical methods: Analysis of scientific and theoretical literature related to the problem of children's voice development in pop singing classes. Systematization and generalization of pedagogical experience in the development of children's voice. Classification and comparison of theoretical and experimental data.

Empirical methods: Pedagogical observation. Individual and group conversations. Interviewing.

The theoretical significance of the thesis consists in the expansion of theoretical knowledge in the field of music pedagogy and the process of pop and vocal training; clarification and systematization of scientific-methodical approaches and concepts that contribute to the development of children's voices in pop singing classes; determining the basic principles of building the process of pop and vocal training.

The practical significance of the work and the results of the research is that its main conclusions and practical recommendations can be used in the process of working with students in pop and vocal training in children's art schools and extracurricular education institutions. This will allow teachers to more efficiently organize the learning process, provide students with the necessary knowledge, methods and tools for the development of their vocal pop skills.

In the first chapter, «Theoretical foundations of children's voice development in pop singing classes», various aspects related to pop vocal art in modern pedagogical practice are considered; the essence of pop-vocal skills in

children and its influence on the development of pop-vocal skills were analyzed; the age-specific features of children's voice development in pop singing classes were revealed, paying attention to physiological and psychological aspects.

In the second chapter «Methodical foundations of children's voice development in pop singing lessons» the methods of diagnosis and assessment of the development of children's pop vocal skills are summarized; Pedagogical conditions for the development of children's voice in pop singing classes are singled out; practical recommendations for the development of children's voice in the process of pop and vocal training were formed.

Based on the results of the research and the solution of the tasks, the following **conclusions** were made:

1. The analysis of scientific and methodical works made it possible to identify a number of important aspects of the development of children's voice, made it possible to determine the need to use special methods and approaches in the process of pop vocal training.

2. It was determined that the essence of pop-vocal skill lies in the development of creative and performing skills in children, which give them the opportunity to express themselves through music and singing.

3. It was determined that the child's voice is special in its development, because after passing through a critical period of formation, it constantly changes and improves during childhood and adolescence. The peculiarities of the development of the vocal apparatus, such as the change in tone, volume and range of the voice, depending on the physiological changes in the child, are considered.

4. It was revealed that the methods of diagnosis and assessment of the development of pop vocal skills can include both subjective and objective indicators. Among the subjective methods, one can highlight the analysis of audio recordings or live performance, the teacher's expert assessment and the student's self-assessment. Objective methods include measurement of voice range, timbre, breathing, rhythmicity, etc.

5. Considered important pedagogical conditions that affect the effectiveness of children's pop singing training. In particular, it was established that the presence of a qualified and experienced teacher is a key success factor. In addition, it was found that a rationally organized process of pop vocal training, which takes into account consistency and progressivity, also contributes to the successful development of a child's voice. Practical recommendations have been formed.

Keywords: variety and vocal preparation, development of children's voice, vocal techniques, educational process, methods of development.

РЕФЕРАТ

Тема дипломної роботи:

«Теоретико – методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом»

Студентка: Павліченко Анна Анатоліївна

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства,
доцент Антоненко Олександр Миколайович

Актуальність дослідження. Сьогодні естрадний спів є одним з найпопулярніших напрямів музичного мистецтва, що являється затребуваним серед всього світу. Цей жанр привертає увагу дітей своєю яскравістю, сучасною стилістикою та можливістю виявити творчі здібності за різних вокальних можливостей. Естрадна манера виконання дає можливість виконавцю розкрити свою індивідуальність та творчий потенціал у різних аспектах. Основна мета занять з естрадного співу полягає в приверненні уваги дітей та молоді до естрадного вокального мистецтва. При цьому варто зазначити, що такі заняття відкривають широкі можливості для розвитку особистості виконавця, стимулюють емоційну й творчу відкритість. Заняття естрадним співом позитивно впливають на емоційно-вольову сферу учня, підвищують його самооцінку та надають широкі можливості для самореалізації.

Крім того, заняття естрадним співом сприяють не лише розвитку вокальних навичок, але й впливають на загальний рівень розвитку виконавців протягом професійної підготовки. Ці заняття розширюють кругозір виконавців, сприяють розвитку їхнього творчого потенціалу та вираженню індивідуальності. Вони також сприяють формуванню комунікативних навичок, вмінню виступати перед глядачами та самодисципліні.

Проблема розвитку дитячого голосу в процесі естрадно-вокальної підготовки широка і багатогранна. Наукові дискусії точаться навколо питань, пов'язаних із природою виховання естрадно-вокальної майстерності, сутністю процесу розвитку дитячого голосу, психологічними та віковими особливостями.

Розв'язанню основних проблем пов'язаних з розвитком дитячого голосу в процесі естрадно-вокальної підготовки присвячено багато наукових праць, про це писали: Атамасенко Н.О., Антонюк В.Г., Бабіч Д.Р., Василенко Л.М., Грачова О.О., Євтушенко Д.Г., Жишкович М., Іванова Т.В., Кавун В., Калін Р.Й., Костюков В.В., Кушка Я., Лабінцева Л.П., Матвєєва О.В., Микиша М.В., Овчаренко Н., Пляченко Т., Прохорова Л.В., Стахевич О.Г., Ткаченко Т.В., Тоцька Л. О., Фоломєєва Н., Юцевич Ю. Є. та інші.

Актуальність дослідження теми полягає у потребі розв'язання виявлених протиріч і дискусій та вдосконаленні методичного забезпечення естрадно-вокальної підготовки учнів закладів позашкільної освіти. Це передбачає розробку нових підходів, що базуються на науково-теоретичному та практичному обґрунтуванні, для формування ефективних методів та підходів у навчанні естрадних вокалістів та поліпшенні навчального процесу. Саме цими факторами зумовлена необхідність проведення дослідження за темою: **«Теоретико – методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом».**

Мета дослідження - теоретично обґрунтувати педагогічні умови та методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати проблему розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом у науково-методичній літературі;
2. Визначити сутність естрадно-вокальної майстерності дітей;
3. Охарактеризувати вікові особливості розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом;
4. Узагальнити методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок;
5. Розглянути педагогічні умови та сформувати практичні рекомендації щодо розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.

Об'єкт дослідження: процес розвитку дитячого голосу естрадного вокаліста.

Предмет дослідження: педагогічні умови, методи та методики розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом.

Методи дослідження:

Теоретичні методи: Аналіз науково-теоретичної літератури, що стосується проблеми розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом. Систематизація та узагальнення педагогічного досвіду з розвитку дитячого голосу. Класифікація та порівняння теоретичних та експериментальних даних.

Емпіричні методи: Педагогічне спостереження. Індивідуальні та групові бесіди. Інтерв'ювання.

Теоретичні та науково-методологічні основи роботи засновуються на комплексному дослідженні наукових літературних джерел, наукових праць, методичних посібників та педагогічного досвіду в галузі музичної, зокрема естрадно-вокальної підготовки. (Бабіч Д.Р., Грачова О.О., Євтушенко Д.Г., Кавун В., Кушка Я., Овчаренко Н., Прохорова Л.В., та ін.)

Наукова новизна проведеного дослідження полягає в комплексному дослідженні процесу розвитку дитячого голосу під час естрадно-вокальної підготовки та формуванні практичних рекомендацій.

Теоретичне значення роботи полягає в розширенні теоретичних знань у галузі музичної педагогіки та процесу естрадно-вокальної підготовки; уточненні та систематизації науково-методичних підходів та концепцій, що сприяють розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом; визначенні основних принципів побудови процесу естрадно-вокальної підготовки.

Практичне значення роботи та результатів дослідження полягає в тому, що його основні висновки і практичні рекомендації можуть бути використані в процесі роботи з учнями з естрадно-вокальної підготовки в дитячих мистецьких школах та закладах позашкільної освіти. Це дозволить викладачам ефективніше організовувати процес навчання, надавати учням необхідні знання, методи та засоби для розвитку їх вокальних естрадних навичок.

Апробація результатів дослідження. Основні положення магістерської роботи обговорювалися на засіданнях кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Результати дослідження апробовані автором у формі доповіді на Всеукраїнському науково-методичному семінарі «Професійно-компетентнісна самореалізація музиканта у виконавській та педагогічній діяльності».

У першому розділі "**Теоретичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом**" розглянуто різні аспекти, що стосуються естрадно-вокального мистецтва в сучасній педагогічній практиці; проаналізовано сутність естрадно-вокальної майстерності у дітей та її вплив на розвиток естрадно-вокальних навичок; виявлено вікові особливості розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом, звернувши увагу на фізіологічні і психологічні аспекти.

У другому розділі «**Методичні основи розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом**» узагальнено методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок дітей; виокремлено педагогічні умови розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом; сформовано практичні рекомендації щодо розвитку дитячого голосу в процесі естрадно-вокальної підготовки.

За результатами проведеного дослідження та вирішенням поставлених завдань зроблені наступні **висновки**:

1. Аналіз науково-методичних праць дозволив виявити ряд важливих аспектів. Дитячий голос є унікальним і потребує особливої уваги та дбайливого підходу. Аналіз проблеми розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом дозволив визначити необхідність застосування спеціальних методик та підходів у процесі естрадно-вокальної підготовки. Важливо забезпечити правильне та безпечне навантаження на голосові апарати дітей, створити сприятливу атмосферу для їх емоційного розвитку та самовираження.

2. Визначено, що сутність естрадно-вокальної майстерності полягає в розвитку творчих та виконавських навичок у дітей, які дають можливість їм

виражати себе через музику та спів. Естрадно-вокальна майстерність вимагає від дітей не лише знання основних вокальних технік, але й вміння передати емоції та виразно виконувати музичні композиції. Важливим елементом є вміння контролювати дихання, розвивати вокальну гнучкість та динаміку.

3. Визначено, що дитячий голос є особливим у своєму розвитку, оскільки пройшовши критичний період формування, він постійно змінюється та покращується протягом дитячого та підліткового віку. Розглянуто особливості розвитку голосового апарату, такі як зміна тембру, гучності та діапазону голосу, залежно від фізіологічних змін у дитини. Також було виявлено, що вікові особливості впливають на психологічний аспект розвитку дитячого голосу. Діти різного віку мають різні можливості та обмеження у розумінні та вираженні музичних емоцій, а також у засвоєнні вокальних технік та виразових засобів.

4. Виявлено, що методи діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок можуть включати як суб'єктивні, так і об'єктивні показники. Серед суб'єктивних методів можна виділити аналіз аудіозаписів або живого виконання, експертну оцінку викладача та самооцінку учня. Об'єктивні методи включають вимірювання діапазону голосу, тембру, дихання, ритмічності тощо. Результати дослідження свідчать про те, що використання комплексного підходу до діагностики та оцінки розвитку естрадно-вокальних навичок є найбільш ефективним.

5. Розглянуто важливі педагогічні умови, які впливають на ефективність навчання естрадному співу у дітей. Зокрема, було встановлено, що наявність кваліфікованого та досвідченого педагога є ключовим фактором успіху. Окрім цього, виявлено, що раціонально організований процес естрадно-вокальної підготовки, який враховує послідовність та прогресивність, також сприяє успішному розвитку дитячого голосу. Педагогічні умови також включають індивідуальний підхід до кожного учня та врахування його індивідуальних особливостей та потреб. Важливо забезпечити психологічний комфорт та підтримку, щоб учні мали можливість експериментувати, розкривати свій творчий потенціал та розвивати впевненість у власних вокальних здібностях.

На основі проведеного аналізу та дослідження можна сформулювати практичні рекомендації щодо розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом. Зокрема, рекомендується:

- Проводити розспівування учня на зручному для голосу звуці, краще у зоні примарних тонів, та рухатися по півтонам вгору та вниз не досягаючи «пікової» вершини можливостей.
- Зберігати відчуття легкості та комфорту під час виконання абсолютно любих вправ. Це допомагає створити однорідне звучання, а також захищає дитячі голоси від перенапруження.
- На психологічному рівні перенести навантаження з голосових зв'язок на діафрагму.
- Корисним, для сучасного підходу до розвитку дитячого голосу, буде використання авторської методики Олени Чабанової «Я співаю» на основі

американської методики постановки голосу, та методики "Improvisation" Ірини Цуканової в залежності від запиту та можливостей виконавця.

Отже, розвиток дитячого голосу на заняттях естрадним співом передбачає систематичне навчання та виконання спеціально підібраних звуків, інтервалів, відрізків звукоряду, тризвуків, гам, пасажів та використання вправ, які базуються на навчальному репертуарі. Цей підхід дозволяє створити зручну та послідовну систему розвитку дитячого голосу на заняттях естрадним співом. Результати дослідження дозволяють визначити напрямки подальших наукових досліджень у цій галузі та використовувати отримані педагогічні рекомендації у практиці викладання естрадного співу. Робота сприяє поглибленню розуміння процесу розвитку дитячого голосу та надає базові принципи та рекомендації для педагогів.

Рік виконання – 2023.

Місце виконання – кафедра інструментального виконавства та музичного мистецтва естради Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Структура й обсяг магістерської роботи. Магістерська робота містить вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 68 сторінок (основний зміст обіймає 60 сторінок). Список використаних джерел містить 55 найменувань.

Ім'я користувача:
Олександр Антоненко

ID перевірки:
1014804535

Дата перевірки:
25.04.2023 23:50:37 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
10.10.2023 02:38:49 EEST

ID користувача:
100007154

Назва документа: Павліченко Анна

Кількість сторінок: 59 Кількість слів: 10975 Кількість символів: 86267 Розмір файлу: 81.43 KB ID файлу: 1014508472

9.24% Схожість

Найбільша схожість: 7.77% з Інтернет-джерелом (https://dspace.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3857/educ_20).

9.08% Джерела з Інтернету 49 ..... Сторінка 61

0.36% Джерела з Бібліотеки 5 ..... Сторінка 61

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел